

Кільченко А. В.,
науковий співробітник відділу мережних технологій і баз даних
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
ORCID ID 0000-0003-2699-1722,
E-mail: allavk16@gmail.com

Ткаченко В.А.,
науковий співробітник відділу мережних технологій і баз даних
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
ORCID ID 0000-0003-4028-4522,
E-mail: tva@iitta.gov.ua

Використання системи Open Monograph Press для відкритої науки

Для забезпечення розвитку вітчизняної галузі освіти та науки одним із основних завдань є підвищення ефективності наукових досліджень і використання їх результатів. В сучасному суспільстві найбільш вагомим є результат, який надає наукове дослідження. Постає питання щодо відповідальності кожного наукового та науково-педагогічного працівника за його роботу, ролі та досягнень, впливу на зміни, що відбуваються в освітній галузі науки, наскільки повно, конструктивно й органічно представлені результати його досліджень у Webпросторі. Тому актуальною є проблема розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових та науково-педагогічних працівників в аспекті використання засобів ІКТ. Як зазначено в [1] «стратегія розвитку національної системи освіти повинна формуватися адекватно сучасним інтеграційним і глобалізаційним процесам, вимогам переходу до постіндустріальної цивілізації, що забезпечить стійкий рух та розвиток України в першій чверті ХХІ століття, інтегрування національної системи освіти в європейський і світовий освітній простір».

Використання електронних інформаційних ресурсів і сервісів як засобів впровадження результатів наукових досліджень допомагає їх оприлюдненню та розповсюдженню. Це забезпечує, по-перше, опублікування продукції за результатами наукового дослідження та доступ до неї користувачів Webмережі та, по-друге, автоматизує процеси збирання, опрацювання та подання даних про кількісні і якісні характеристики такого публікування.

Постає проблема набуття знань, вмінь та навичок науковими та науково-педагогічними працівниками щодо використання відкритих електронних інформаційних систем та їх сервісів, що надають можливість оцінювання їх професійної діяльності з метою підвищення результативності наукових досліджень.

Для ефективного й обізнаного використання відкритих електронних науково-освітніх систем наукові та науково-педагогічні працівники повинні мати достатній рівень інформаційно-дослідницької компетентності, що трактується як «здатність здійснювати з використанням ІКТ пошук, збирання, опрацювання, аналіз та представлення наукових даних відповідно до методології наукового дослідження, комунікацію, співробітництво та навчання інших, вміння використовувати сервіси електронних науково-освітніх систем для інформаційно-аналітичної підтримки науково-педагогічних досліджень, моніторингу та оцінювання наукових результатів, продукування нових суспільно-значущих знань з метою впровадження їх у практику освіти та науки» [2, с. 295].

Наукові та науково-педагогічні працівники повинні мати знання та навички щодо використання у своїй діяльності відкритих електронних інформаційних систем, зокрема: журнальних і конференційних, хмарних сервісів, систем для створення інституційних репозитаріїв, сервісів Google та ін. [3].

Мета дослідження – проаналізувати призначення та практики використання системи Open Monograph Press у професійній діяльності наукових і науково-педагогічних працівників для відкритої науки та освіти.

Однією з відкритих електронних інформаційних систем, що призначені для управління редакційним робочим процесом, є програмна система **Open Monograph Press (OMP)**, створена в рамках **Public Knowledge Project (PKP)**.

PKP (<https://pkp.sfu.ca>) – це багатоуніверситетська ініціатива, що розробляє безкоштовне програмне забезпечення з відкритим кодом та проводить дослідження з метою покращення якості та охоплення наукових видань [4].

Проект РКР був заснований в 1998 р. канадським ученим Джоном Віллінскі в Університеті Британської Колумбії у Ванкувері на базі власних досліджень в галузі освіти та публікації. Дж. Віллінскі є одним з головних пропагандистів публікацій з відкритим доступом, що висвітлив у своїх наукових роботах важливість академічних досліджень та їх публікації.

Основними програмними продуктами РКР є Open Journal Systems, Open Conference Systems, Open Archives Harvester і Open Monograph Press. OJS використовується для публікації результатів наукових досліджень, OCS – для організації конференцій і публікації їх результатів, **Open Archives Harvester** (Harvester) – для упорядкування та індексування метаданих публікацій, **Open Monograph Press** – для управління монографічними публікаціями. Для кожного з продуктів є відкритий вихідний код.

Додатки мають схожі вимоги: інтерпретатор PHP, база даних MySQL, веб-сервер Apache або Microsoft IIS, операційна система Linux, BSD, Solaris, Mac OS X або Windows. Для розгортання додатків необхідний мінімум технічної підготовки. Всі програмні продукти проекту безкоштовні та підтримуються на форумі РКР; на сайті проекту постійно збільшується кількість публікацій і документації з тематики даного програмного забезпечення.

У 2013 р. РКР було створено новий програмний продукт **OMP** для управління монографічними публікаціями. На рис. 1. представлено сторінку OMP сайту системи РКР.

PKP
PUBLIC KNOWLEDGE PROJECT

Software - Research - Community - Services - Support - 🔍

PKP is a multi-university initiative developing (free) open source software and conducting research to improve the quality and reach of scholarly publishing

Public Knowledge Project > Open Monograph Press

Open Monograph Press

Open Monograph Press is an open source software platform for managing the editorial workflow required to see monographs, edited volumes and, scholarly editions through internal and external review, editing, cataloguing, production, and publication. OMP can operate, as well, as a press website with catalog, distribution, and sales capacities.

SFU Library Publishing
Announcements Catalog About - 🔍 Search

Public Service Media Initiatives in the Global South

Anis Rahman, Gregory Ferrill-Loren, Rosalene Zaid, José Antonio Brambila, Mustafa Abdul-Latif, Bahar Bekdemir, Abu-Hussein, Harbinson, Chung-Ming Cheng, Yang-Lin, Nandana Gopalska

Synopsis
This book makes an important and timely contribution to an increasingly global discourse on the meanings, values and roles of public service in media provision today, while recognizing the significant contributions of the public service broadcasting heritage in the Global North in efforts to research such provision in the Global South. The contributors explore why digital initiatives targeting broader and less-privileged areas such as a diverse range of countries and regions with crucial differences in their histories, languages, cultures and experiences.

"This volume counterbalances the heavy Western bias in the existing scholarship, which often leaves the decline or crisis of public service..."

Categories: Media and Communications

Browse
New Releases
Categories
Media and Communications
Our Publications
Books
Journals
Course Projects

Among the many features of OMP is its ability to...

- Handle edited volumes, with different authors for each chapter;
- Involve editors, authors, reviewers, designers, indexers, and others in book production;
- See submission through multiple rounds of both internal and external reviews;
- Utilize industry standard ONIX for bookseller metadata requirements (e.g.,

Hosted Solutions
For Developers
Milestones
Download
Download options for installing and upgrading OMP.
Documentation
Demo
See a demonstration version of OMP, and take it out for a test-drive.
Languages
OMP is a multilingual system, allowing presses to publish in a variety of languages.
Presses
Чтобы активировать Windows раздел "Параметры".
A list of presses already using OMP.

Рис. 1. Сторінка OMP сайту системи РКР

Система **OMP** – це програмна платформа з відкритим кодом для управління редакційним робочим процесом, що є необхідним для перегляду монографій, відредагованих томів та наукових видань шляхом внутрішнього та зовнішнього перегляду, редагування, каталогізації, виробництва та публікації. OMP також може працювати як *вебсайт з публікацією* – з каталогом, дистрибуцією та збутовими можливостями.

Основні можливості OMP:

- опрацьовувати відредаговані томи кожної глави з різними авторами;
- залучати редакторів, авторів, рецензентів, дизайнерів, індексаторів та інших учасників редакційного процесу в сферу публікації книг;
- переглядати подання через кілька раундів як внутрішніх, так і зовнішніх переглядів;
- використовувати галузевий стандарт ONIX відповідно до вимог метаданих книгопродавців (наприклад, Amazon);
- створення бібліотек документів для подання, запису договорів, дозволів та ін.

OMP випускається за загальною ліцензією GNU GNU.

Система OMP є багатомовною, тобто інтерфейс, електронні листи та опублікований вміст доступні користувачам різними мовами. Встановлюючи програмне забезпечення, адміністратор може включити одну мову або кілька мов, а користувач може вибрати мову під час використання програми. Список доступних мов для програми OMP: каталонська, французька, німецька, грецька, португальська та іспанська.

Видавництва, що використовують систему OMP: Aarhus University Library Publishing Services; Ediciones de la Universidad de Murcia, Editum (using OMP 1.2); Editora UFPB; Language Science Press (using OMP 1.2); Munispace – Masaryk University; Pasiphae: Open Access Books та ін.

Наукові та науково-педагогічні працівники в усьому світі все частіше використовують відкриті освітні ресурси – *Open Educational Resources (OER)* для результативності навчання та заощадження грошей. РКР є прихильником руху OER, і програми OJS та OMP відіграють важливу роль, надаючи програмне забезпечення з відкритим кодом для всіх, щоб створювати відкриті ліцензовані наукові журнали чи книги (включаючи відкриті підручники) для використання.

Спираючись на цінність відкритих освітніх ресурсів, нині багато наукових та науково-педагогічних працівників приділяють увагу включенню експериментів у відкриті методи викладання, які іноді називають *відкритою педагогікою*.

Автор роботи [5] Kevin Stranak, який працює безпосередньо зі студентськими журналами вже багато років, ділиться своїм досвідом. Він пише, що відмова викладачів від завдань одноразового призначення студентам та використання багатоетапного функціонального програмного забезпечення OJS та OMP як допоміжних засобів, може стати першим кроком для наукових та науково-педагогічних працівників, які зацікавлені рухатися до *відкритої педагогіки*.

Відкрита педагогіка може включати такі *практики*, як:

1. Використання лише відкритих ліцензованих матеріалів в аудиторії (статті, підручники, відео та ін.).
2. Залучення студентів до відкриття, оцінювання та використання відповідних, відкритих ліцензійних матеріалів для використання в аудиторії.
3. Залучення студентів до генерації навчальної програми за допомогою відкритого обговорення та досягнення консенсусу.
4. Використання експертного оцінювання для вдосконалення роботи студентів.
5. Залучення студентів до самооцінки своєї роботи та виконання класної роботи
6. Студенти створюють або переглядають статті Вікіпедії у своїх областях досліджень, включаючи оновлення або розширення зовнішніх посилань.
7. Залучення студентів до створення нових відкритих доступних ресурсів, а не просто їх споживання.

8. Зменшення бар'єру між аудиторією та громадою, відкриваючи двері для всіх, хто зацікавлений в участі та заохоченні студентів розв'язувати проблеми реального світу для своїх дослідницьких проектів.

9. Студенти діляться своїми проектами відкрито: ведуть блоги, видають студентський журнал із відкритим доступом чи місцеву газету, завантажуючи свої презентації чи мультимедійні твори в Інтернеті.

Цей вид активної участі студентів, залучення громад та розширення прав та можливостей учнів ґрунтується на рухах ранньої реформи освіти (андрагогіка, соціальний конструктивізм, гевтагогія), але викликає зацікавлення епохою «відкритості» та культури участі.

Ранні інновації доктора Джорджа Гаррі з Мічиганського державного університету та доктора Хізер Моррісон з університету Британської Колумбії продемонстрували, як OJS можна використовувати як журнал для занять. Для педагогів, які зацікавлені використовувати відкриті програмні платформи, OMP пропонує можливість публікувати студентські роботи як одноразову монографію. Процедури однакові, але одержані студентські роботи поділяються як розділи в одноразовій книзі, а не як статті у щоденному журналі.

Висновки. РКР – потужний некомерційний дослідницький проект, що займається просуванням ідеї відкритості наукових публікацій. Система OMP, що створена в рамках проекту РКР, може бути використана науковими і науково-педагогічними працівниками для управління монографічними публікаціями шляхом внутрішнього та зовнішнього огляду, редагування, каталогізації, виробництва та публікації.

Щоб відповідати сучасним викликам сьогодення, закладам вищої освіти та науковим установам необхідно спиратися на актуальні інноваційні дослідження, враховувати передовий досвід накопичених досягнень, і на цій основі робити прогнози, визначати тенденції та перспективи розвитку освітньої галузі.

Важливе значення для наукових і науково-педагогічних працівників має подальше набуття знань та розвиток вмінь і навичок щодо використання відкритих електронних інформаційних систем з метою підвищення показників професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року від 25 червня 2013 року № 344/2013. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 06.11.2019).

2. Іванова С. М. Проблема розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників з використанням відкритих електронних науково-освітніх систем. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. № 6 (68). С. 291-305. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2693> (дата звернення: 06.11.2019).

3. Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В. Напрями використання цифрових науково-освітніх систем для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників. *Інформаційні технології в освіті та науці: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., м. Мелітополь, 13-14 черв. 2019 р.* Мелітополь: Мелітопольський держ. пед. ун-т ім. Богдана Хмельницького, 2019. С. 339-343.

4. Public Knowledge Project. URL: <https://pkp.sfu.ca> (дата звернення: 07.11.2019).

5. Stranak K. Using OJS and OMP for Open Pedagogy, 2017. URL: <https://pkp.sfu.ca/2017/02/08/using-ojs-and-omp-for-open-pedagogy> (Last accessed: 04.09.2019).